

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV: EURÓPSKY SÚD PRE ĽUDSKÉ PRÁVA MI POVOLIL UŽ TRETÍ VSTUP DO KONANIA NA OCHRANU PRÁV NAŠICH OBČANOV. V PRÍPADE LUČANSKÝ PROTI SLOVENSKEJ REPUBLIKE POUKAZUJEM NA SYSTÉMOVÉ NEDOSTATKY PODMIENOK KOLÚZNEJ VÄZBY

Bratislava 15. januára 2026

Európsky súd pre ľudské práva povolil verejnému ochrancovi práv Róbertovi Dobrovodskému, ako tretej strane, vstup do konania v prípade *Lučanský proti Slovenskej republike* (sťažnosti č. 30478/24 a 2634/25). Verejný ochranca práv dňa 13. januára 2026 doručil súdu písomnú intervenciu, v ktorej sú obsiahnuté jeho zistenia a zistenia jeho predchodkyne, profesorky Patakyovej. Zistenia sa týkajú posúdenia podmienok výkonu kolúznej väzby a systému prevencie samovrážd vo výkone trestu odňatia slobody a vo výkone väzby. V intervencii sa verejný ochranca práv nijakým spôsobom nevyjadroval k okolnostiam úmrtia v danom prípade.

Zistenia profesorky Patakyovej z roku 2021

Profesorka Patakyová, predchodkyňa terajšieho verejného ochrancu práv, v marci 2021 vyzvala listom Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky na zmenu príslušnej právnej úpravy z dôvodu možného systémového porušenia práva na súkromný a rodinný život ľudí v kolúznej väzbe. Možné systémové porušenie práv obvinených v kolúznej väzbe odôvodňovala absenciou osobitného limitu maximálnej dĺžky trvania kolúznej väzby, osobitným režimom povoľovania a realizácie návštev, špecifickým spôsobom korešpondencie obvineného v kolúznej väzbe a obmedzeniami týkajúcimi sa možnosti telefonovania.

Už tretia intervencia v prospech práv obyvateľov Slovenska

Účasť ako tretej strany pred Európskym súdom pre ľudské práva je mimoriadne dôležitá pre úroveň právneho štátu. Umožňuje verejnému ochrancovi práv poskytnúť súdu nezávislý pohľad na ľudskoprávne otázky. Zároveň je to príležitosť, aby Slovenská republika získala cennú spätnú väzbu na stav ochrany ľudských práv na Slovensku.

„Je to v poradí už tretí prípad, v ktorom odovzdávam súdu poznatky, ktoré môžu prispieť k ochrane našich občanov bez rozdielu. Prvý raz som tak spravil v prípade keď Slovenská republika diskriminovala rómskeho žiaka, ktorý bol zaradený do špeciálnej triedy pre deti s ľahkým mentálnym postihnutím (prípád Salay proti Slovenskej republike). Druhý prípad sa týkal policajného zásahu v obci Milhost' z roku 2023. Pri tomto zásahu došlo k závažným porušeniam základných práv a slobôd práv maloletých (prípád Miko a Jano proti Slovensku). Prípád Lučanský proti Slovenskej republike sa týkal námietok syna zosnulého na neľudské a ponižujúce zaobchádzanie s jeho otcom.“ uvádza verejný ochranca práv.

Znenie intervencie a výber z jej obsahu

Úplné znenie intervencie verejného ochrancu práv ako tretej strany (Intervention as a third party), ktorá bola dňa 13. januára 2026 doručená Európskemu súdu pre ľudské práva, je dostupné na webovom sídle Kancelárie verejného ochrancu práv -

<https://vop.gov.sk/report/intervencia-na-eslp-lucansky-proti-slovenskej-republike/> .

Rovnako je tam dostupná príloha k intervencii a jej preklad do slovenského jazyka zabezpečený prostredníctvom umelej inteligencie.

Verejný ochranca práv, vychádzajúc zo svojich poznatkov a z poznatkov svojej predchodkyne, v intervencii informuje Európsky súd pre ľudské práva najmä o týchto **aspektoch kolúznej väzby na Slovensku**:

- 1) Právna úprava nijakým spôsobom osobitne nelimitovala trvanie kolúznej väzby, ako bez pochyb najprísnejšieho väzobného režimu. Prísny režim kolúznej väzby nebol kompenzovaný napríklad kratším trvaním a jej trvanie bolo ohraničené len všeobecnými maximálnymi väzobnými lehotami.
- 2) Obvinená osoba zaradená do štandardného režimu kolúznej väzby trávi väčšinou až 23 hodín denne vo svojej cele.
- 3) Obvinenej osobe nebolo umožnené stretnúť sa so svojimi rodinnými príslušníkmi po dobu približne 10 mesiacov.
- 4) V prípade obvinenej osoby existoval dlhý zákaz návštev a bol sprevádzaný aj zákazom telefonovania.
- 5) V prípade obvinenej osoby odkázanej na korešpondenciu, bola táto korešpondencia z dôvodu osobitného režimu doručovaná aj s oneskorením jedného mesiaca.

Ku „zmäkčeniu“ následkov kolúznej väzby vo vzťahu k právam obvinených došlo účinnosťou novely zákona od 1. januára 2023.

„Samotný Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre prichádza k záveru, že možnosť členov rodiny navštevovať osobu, ktorej bola odňatá osobná sloboda, predstavuje jeden zo základných prvkov zachovávania jej rodinného života. Ak je však výsledkom aplikácie ustanovení o kolúznej väzbe absolútny zákaz styku s rodinnými príslušníkmi po dlhý čas, takýto zásah nielen obmedzuje, ale úplne znemožňuje uchovávanie akýchkoľvek vzťahov obvineného so svojimi rodinnými príslušníkmi. Výsledkom je tak zásah do základnej podstaty práva na rodinný život a

jeho faktické popretie. Obmedzenie podstaty práva na rodinný život takýmto spôsobom Ústava Slovenskej republiky nepripúšťa. Znamená to, že právna úprava kolúznei väzby zlyhávala pri vytváraní dostatočných garancií na to, aby v praxi nedochádzalo k úplnému popretiu práva na rodinný a súkromný život obvinených.“ poznamenáva verejný ochranca práv.

Ďalej boli v intervencii uvedené poznatky verejného ochrancu práv, ktorý plní úlohy Národného preventívneho mechanizmu (NPM) podľa Opčného protokolu k Dohovoru OSN proti mučeniu a inému krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu. Poznatky vychádzali z návštevy monitorovacieho tímu Ústavu na výkon väzby Prešov a iných ústavov. Išlo o tieto poznatky a závery:

- 1) Systém prevencie suicidálneho správania v ústavoch na výkon väzby a v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody je na normatívnej úrovni koncipovaný ako viacúrovňový a komplexný. Zameriava sa na včasnú identifikáciu rizika, jeho priebežné prehodnocovanie a diferencované uplatňovanie opatrení podľa miery rizika. V praxi je väčšina týchto postupov v ústavoch formálne zavedená a personál má k dispozícii základné mechanizmy na rozpoznávanie rizikového správania. Zistenia NPM potvrdzujú, že úvodná identifikácia rizika suicidálneho správania a jej zaznamenanie sú spravidla zabezpečené. Tento prvotný zásah slúži na základné zhodnotenie psychického stavu osoby, identifikáciu rizikových faktorov – vrátane možného suicidálneho správania – a v prípade potreby na odporúčanie ďalšej psychologickkej alebo psychiatrickej starostlivosti. Zároveň však pretrvávajú rozdiely v kontinuite a intenzite preventívnych opatrení, ktoré do **veľkej miery závisia od personálneho a odborného zabezpečenia jednotlivých ústavov.**
- 2) Ako problematickú oblasť identifikuje NPM najmä nastavenie starostlivosti o osoby **so zvýšeným alebo s vysokým rizikom suicidálneho správania po ich hospitalizácii v Nemocnici pre obvinených a odsúdených a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Trenčín.** V týchto prípadoch sa liečba zameriava predovšetkým na úpravu medicíny, zatiaľ čo iné formy terapeutických alebo psychosociálnych intervencií sú využívané len v obmedzenej miere. Po návrate osoby do ústavu na výkon väzby alebo do ústavu na výkon trestu odňatia slobody závisí manažment suicidálneho rizika vo veľkej miere od miestnych podmienok a zdrojov konkrétneho ústavu, ktorý **často nedisponuje nepretržitou psychiatrickou starostlivosťou.** Hoci psychológovia sú v ústavoch spravidla prítomní počas pracovných dní, psychiatrická starostlivosť je vo väčšine ústavov dostupná **len v obmedzenom rozsahu – niekoľko dní alebo hodín týždenne – čo sťažuje flexibilnú reakciu na zmeny psychického stavu osôb pozbavených osobnej slobody.** Podľa názoru NPM tento stav oslabuje kontinuitu starostlivosti a zvyšuje riziko, že po návrate osoby z hospitalizácie nebude suicidálne riziko adekvátne zvládané komplexným a multidisciplinárnym spôsobom.

Zhrnutie intervencie

„Informácie získané v rámci mojej činnosti poukazujú na to, že režim kolúznei väzby je zo svojej podstaty spojený so zvýšeným rizikom sociálnej a zmyslovej izolácie. To má potenciálne nepriaznivé dôsledky na duševné zdravie a rodinný život obvinených osôb.

Historická skúsenosť v Slovenskej republike ukazuje, že v prípadoch, keď trvanie a rozsah obmedzení kontaktu s vonkajším svetom nie sú dostatočne jasne vymedzené, existuje reálne riziko závažného zásahu do práv chránených Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Aj následné legislatívne zmeny ukázali, že takéto riziká možno zmierniť prostredníctvom jasnejších zákonných limitov trvania reštriktívnych režimov a presnejších pravidiel upravujúcich návštevy, telefonický kontakt a korešpondenciu.

Pokiaľ ide o ochranu života a prevenciu samovrážd vo väzbe, z intervencie vyplýva, že slovenské orgány vytvorili viacúrovňový normatívny rámec zameraný na včasnú identifikáciu a riadenie rizika samovraždy. Ten je doplnený o diferencované opatrenia v závislosti od miery zisteného rizika.

Štatistické údaje naznačujú, že tieto mechanizmy môžu prispievať k obmedzeniu počtu dokonaných samovrážd, hoci štatistické výkyvy v niektorých rokoch a rozdiely v uplatňovaní medzi jednotlivými väzenskými zariadeniami zdôrazňujú význam účinného, kontinuálneho a primerane personálne i materiálne zabezpečeného uplatňovania v praxi. Osobitná pozornosť sa javí ako nevyhnutná vo vzťahu k osobám v počiatočnej fáze pozbavenia osobnej slobody a k osobám s predchádzajúcimi alebo novovznikajúcimi duševnými ťažkosťami.

Podľa môjho názoru, identifikované problémy v tomto prípade nie sú ojedinelé, ale predstavujú súčasť širších systémových výziev pri zabezpečovaní účinnej ochrany pred neľudským alebo ponižujúcim zaobchádzaním.“ uzatvára verejný ochranca práv.

Súvisiace tlačové správy:

<https://vop.gov.sk/zapojil-som-sa-do-konania-na-eslp-v-pripade-policialneho-zasahu-v-milhosti-existuju-systemove-problemy-donucovacich-prostriedkov/>

<https://vop.gov.sk/wp-content/uploads/2025/06/Tlacova-sprava-VOP-16.-06.-2025.pdf>

<https://vop.gov.sk/wp-content/uploads/2025/03/Tlacova-sprava-VOP-06.-03.-2025.pdf>

<https://vop.gov.sk/wp-content/uploads/2025/09/Sprava-z-monitoringu-UVV-Presov.pdf>

<https://vop.gov.sk/wp-content/uploads/2025/12/Sprava-z-monitoringu-NPM-UVV-a-UVTOS-Bratislava.pdf>

<https://vop.gov.sk/wp-content/uploads/2025/11/Sprava-z-monitoringu-NPM-UVV-a-UVTOS-Nitra.pdf>

Súvisiaci link:

<https://vop.gov.sk/report/intervencia-na-eslp-lucansky-proti-slovenskej-republike/>